

Mgr. art. Vít Neznal: CO JE TO DIVADLO?

**(„Mediální“ tradice české teorie divadla v kontextu
dichotomie umění - skutečnost)**

(Posudek vedoucího dizertační práce)

Mgr. Art. Vít Neznal se ve své disertační práci zabývá teoretickým výzkumem divadla z hlediska jeho mediální povahy. To znamená, že ve své úvaze věnuje zvýšenou pozornost těm prvkům divadelního aktu, které současná divadelní teorie považuje za konstitutivní, Volbou této optiky tak Neznal vědomě navazuje na tu linii divadelní teorie, která má v Čechách dlouholetou tradici, má svá dávná nezpochybnitelná východiska, vypracovanou metodologii a bývá obvykle spjata s takovými jmény jako Hostinský, Zich, Honzl, Mukařovský, Veltruský, E.F. Burian, Frejka, Císař, Vostrý, Osolobě, Hořínek, Pavlovský, a s řadou dalších divadelních teoretiků, které Neznal ve své práci rovněž zmiňuje. Doktorand si svou studii rozložil do několika tematických okruhů, které jsou dále ještě rozčleněny do řady samostatných částí, kapitol a podkapitol, a které tu jen stručně a v krátkosti připomenu. V první z nich je Neznalova pozornost soustředěna k základnímu problému, který autora evidentně bytostně zajímá a který tvoří osu celé disertační práce, totiž vymezení divadla jako specifické mediální oblasti s vlastními jedinečnými zákonitostmi. Tuto problematiku autor zkoumá velmi podrobně, do hloubky, a to nejen v souřadnicích divadelního aktu jako takového, ale i v souvislosti s obdobnými jevy a trendy, které se v posledním zhruba půlstoletí odehrávaly i v jiných uměleckých oblastech, ve výtvarném umění, v oblasti happeningů, v performance. Neznal sleduje problém specifčnosti divadelního aktu v širokém časovém záběru především v českém prostředí, ale nevyhýbá, se ani zahraničnímu kontextu, zejména německé divadelní teorii. Obsáhlost práce je chvályhodná, ale především způsob, jakým je tento teoretický výzkum zpracován, svědčí o schopnostech autora pracovat s poznatky samostatně a o jeho umění strukturovat zkoumaný materiál tak, aby mu byl nápomocen při řešení právě té problematiky, na niž se ve své úvaze primárně soustředí. Za velkou přednost Neznalovy práce považuji také to, že při svých úvahách postupuje analyticky i synteticky, čili že pro dosažení stanoveného cíle využívá induktivní i deduktivní způsob myšlení, ale také svou vlastní divadelní a diváckou zkušenost. Z této teoretické základny pak v druhé polovině práce provádí podrobnou analýzu jednotlivých vybraných představení, které se svou povahou k tématu nějak vztahují, a na nichž své postřehy dokumentuje. Důkladná analýza jednotlivých představení pak Neznalovi umožňuje postihnout a přesně pojmenovat řadu specifických rysů, které jsou pro divadelní akt

příznačné a které ho charakterizují jako celek (např. trvalá zpětnovazební komunikace divadelního herce s divákem). Neznal ale nezůstává jen u lokalizace a analýzy těchto prvků. Aby své závěry doložil ještě přesvědčivěji, zabývá se i otázkami obecně estetickými a společensko – kulturními. Doktorand ke své práci přečetl a důkladně prostudoval velké množství odborné literatury, a i tento ponor do teoretického myšlení je dokladem jeho obrovské píle a zaujetí nejen pro současný vývoj české divadelní teorie, ale především pro vývoj teorie divadla vůbec. Práce se rodila sice pomalu, ale soustředěně, byla se školitelem pravidelně konzultována, v této souvislosti je však třeba zdůraznit, že doktorand postupoval při svých úvahách vždy zcela samostatně a že závěry, k nimž průběžně dospíval se nerodily zrovna snadno a rychle. Často je byl nucen tvrdě obhajovat ve vášnivých polemikách se školitelem. Pochopitelně, že v práci takového rozsahu lze nalézt i řadu nedůsledností, zejména při řešení subtilních a nespodně formulovatelných problémů, takové „nedostatky“ ale obsahuje každá odvážná teoretická úvaha, obzvláště tehdy, pokud se vydává na stále ještě málo probádané pole divadelní teorie. Ostatně, úkolem školitelského posudku, není primárně na tyto „nedostatky“ poukazovat, proto je pouze konstatuji. Osobně se domnívám, že v případě disertační práce Víta Neznala máme co dělat se studií, která svůj úkol zvládla na patřičné odborné úrovni a s velkou erudicí. Ačkoli Neznal často pracuje se závěry mnoha domácích i zahraničních teoretiků, nejde v jeho případě o žádnou rekapitulaci už obecně známých poznatků, ale spíše naopak, Neznal tyto poznatky ještě rozšiřuje a někde dokonce i překračuje. Disertační práci Víta Neznala jednoznačně doporučuji k obhajobě .

V Praze 13.9.2017

Prof. Jaroslav Etlík